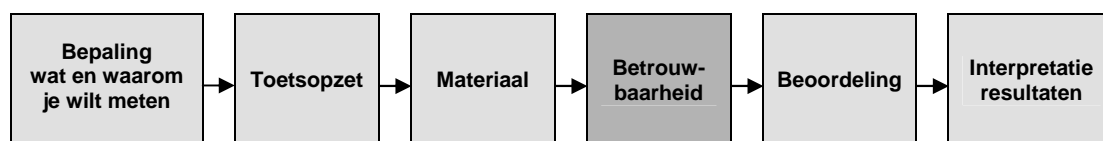

TOETSTIP 2 MAART 2006

TIP 2: HOE NEEM JE MONDELINGE INTERACTIETAKEN OP EEN BETROUWBARE MANIER AF?

Het CNaVT toetst taalvaardigheid op een functionele, taakgerichte manier, die zo dicht mogelijk de werkelijkheid benadert. Bij de examens van het CNaVT wordt mondelinge taalvaardigheid dan ook getoetst in de vorm van een realistisch gesprek tussen examiner en kandidaat. De examinatoren nemen op een actieve manier deel aan deze interactietaak; ze spelen een bepaalde rol in het gesprek met de kandidaat. Dit 'acteren' kan een lastige klus zijn. Een examiner vraagt zich bij een mondelinge taak vaak af: 'Hoeveel moet ik zelf aan het woord zijn?' en 'Wat mag ik wel en niet zeggen?'.

Om examinatoren bij deze taak te ondersteunen heeft het CNaVT een instructievideo ontwikkeld. In deze video krijgen de examinatoren voorbeelden te zien van *good practice* en constructieve tips voor een beter verloop van een gesprek.

De tips die in deze video besproken worden, zijn niet alleen relevant voor de jaarlijkse afname van de CNaVT-examens, maar kunnen ook nuttig zijn voor uw eigen toetspraktijk.

In deze ToetsTip gaan we dieper in op het toetsen van mondelinge taalvaardigheid. Dat doen we aan de hand van de instructievideo voor examinatoren van het CNaVT. De instructievideo geeft tips voor de afname van alle examenonderdelen, maar in deze ToetsTip beperken we ons tot de mondelinge interactietaken (deel C).

1 Hoe mondelinge taalvaardigheid toetsen?

Een belangrijke onderdeel van mondelinge taalvaardigheid is mondelinge interactie. Daarbij moet tegelijkertijd geluisterd en gesproken worden. Om deze mondelinge interactie te kunnen toetsen is het belangrijk dat er een gesprek plaatsvindt tussen de student en een andere persoon.

Het is van belang dat de beoordeling van de mondelinge taalvaardigheid van een student zo objectief mogelijk kan gebeuren. Zo kun je de prestaties binnen een groep met elkaar vergelijken. Dan moet de taak voor de verschillende studenten wél gelijk zijn en dus voor een groot deel zijn voorgestructureerd. Het moet voor de student duidelijk zijn wat er van hem in het gesprek verwacht wordt: Waarover moet het gaan, welke inhoud moet de student overbrengen? Daarvoor zijn instructies heel belangrijk. De student moet voor hij het gesprek gaat voeren de taakinstructies kunnen lezen, zodat hij precies weet wat er van hem wordt verwacht en waarop hij beoordeeld zal worden. Op deze manier krijgt de student alle kansen zijn taalvaardigheid te tonen.

De andere persoon (de examiner) speelt echter ook een rol tijdens het gesprek. Het draait immers om communicatie in twee richtingen. Daarom is het belangrijk ook voor de examiner uitgebreide instructies te schrijven. In de examinerinstructie moet komen te staan wat de examiner moet zeggen en op welk moment. Wanneer de examiner geen duidelijke instructies krijgt of de instructies niet geheel opvolgt, kan dit consequenties hebben voor de student. Twee voorbeelden:

Voorbeeldsituatie 1:

De docent vergeet een vraag uit de instructie te stellen. Het gevolg is dat de student geen antwoord op die vraag kan geven. De student mist nu een punt, terwijl hij of zij die vraag misschien best had kunnen beantwoorden.

Voorbeeldsituatie 2:

De docent vergeet een aantal dingen te zeggen die in de instructie staan. De docent geeft een zodanige draai aan het gesprek dat de student de draad van het gesprek kwijtraakt. De gang van het gesprek komt dan namelijk niet overeen met wat er in de taakinstructie voor de student staat. Daardoor kan de student in de war raken en lijkt hij minder taalvaardig dan hij in werkelijkheid is.

Het mag duidelijk zijn dat een gedegen voorbereiding het halve werk is. Maar met het strikt hanteren van de instructies alleen, kom je nog niet tot een realistisch gesprek. Daar is meer voor nodig.

Vanwege de functionele aanpak van de CNaVT-examens speelt de werkelijkheid een belangrijke rol in de toetstaken. Afgezien van de specifieke talige eisen die in een toetstaak gesteld worden, wordt er nog iets extra toegevoegd aan de taken, namelijk authenticiteit. Dat speelt niet alleen een rol bij de keuze van de teksten en bij de opzet van de taak, maar ook bij de examenafname van mondelinge interactietaken. De student en de docent moeten zich namelijk inleven in een rol. Bijvoorbeeld werknemer en baas, of toerist en hotelreceptionist. Het is inherent aan deze authentieke taken dat er onvoorziene omstandigheden kunnen voorvallen. Dat heeft gevolgen voor de afname van de taken en voor de rol van de examinator. Daarom heeft het CNaVT een instructievideo voor examinatoren ontwikkeld.

2. De instructievideo voor examinatoren

De video is onderverdeeld in vijf verschillende delen: *het ontvangen van de examens, deel A, deel B, deel C en het terugzenden van de examens*. Deze structuur komt overeen met de verschillende fasen van de examenafname van het CNaVT. In de video staat één examinator centraal. Deze wordt in de video gevolgd tijdens de examenperiode.

Deel C is het deel waar het in de video voornamelijk om draait. Hierin worden namelijk de mondelinge interactietaken afgenomen. De examinator krijgt hulp van een tweede examinator en samen nemen ze bij vijf kandidaten een mondeling examen af. Tijdens de vijf gesprekjes gaat er veel goed, maar soms gaat er ook iets fout. Elk gesprekje wordt na afloop van de afname besproken door de twee examinatoren. Zo passeren verschillende *do's* en *don'ts* voor een examinator bij een mondeling examen de revue. Deze *do's* en *don'ts* worden op het eind van elk fragment nog eens in de vorm van concrete tips op een rijtje gezet.

3. Tips voor de afname van mondelinge taalvaardigheid

Hieronder vindt u alle tips ter bevordering van de afname van mondelinge taalvaardigheid op een rijtje. In de instructievideo en de bijbehorende handleiding vindt u meer uitleg bij deze tips.

1. Lees instructies op voorhand door (inleven in rol).
2. Breng de kandidaat terug naar de opdracht indien hij te veel uitweidt.
3. Voer een natuurlijk gesprek.
4. Wanneer een kandidaat in zijn moedertaal spreekt: vraag de kandidaat om Nederlands te spreken.
5. Bewaar een rustig tempo en weid niet onnodig uit.
6. Hanteer het geschikte register.
7. Stel alle vragen van de examinatoreninstructie.
8. Stimuleer de kandidaat tot spreken.
9. Leg geen vragen/opmerkingen in de mond van de kandidaat (voorstructureren).
10. Reageer goed op onverwachte vragen.
11. Onderbreek de kandidaat niet onnodig.

DE INSTRUCTIEVIDEO VOOR EXAMINATOREN

De instructievideo voor examinatoren (inclusief handleiding) is twee maanden vóór de examenperiode (van 1 maart tot en met 15 mei) op de website van het CNaVT te bekijken. Via een eenvoudige registratie krijgt u toegang tot de video op de website.

CNaVT website link

U kunt de video ook bestellen bij het CNaVT-secretariaat. De contactgegevens staan onderaan deze ToetsTip.

De instructievideo is zowel in VHS (€8,-) als DVD (€12,-) formaat te verkrijgen en wordt met een begeleidende handleiding geleverd.

OPDRACHT

- 1) Bekijk één van de gesprekken tussen de examinerator en de kandidaat in deel C van de video. Kies uit:
 - *De bus gemist!*
 - *De hotelkamer*
 - *Het functioneringsgesprek*
 - *Het fototoestel*
 - *Klonen?*

- 2) Bedenk tijdens het bekijken voor uzelf:
 - wat de examinerator goed deed;
 - wat de examinerator fout deed.Zet na het gesprek tussen de examinerator en de kandidaat het fragment op pauze of stop en noteer uw bemerkingen.

- 3) Bekijk nu het vervolg van het fragment: de examinerator voert een gesprek met zijn/haar collega.
 - Vergelijk uw bemerkingen met de samenvatting van de examinerator in het video-fragment.
 - U kunt zichzelf de volgende vragen stellen:
 - Komen ze overeen?
 - Wat had de examinerator anders kunnen doen? En hoe?

- 4) Welke 'valkuilen' ziet u in uw eigen toetspraktijk, als het gaat om het afnemen van mondelinge toetsen? Hoe zou u deze valkuilen oplossen?

U kunt uw ervaringen met deze opdracht naar ons doorsturen voor feedback. Wanneer u vragen hebt over dit onderwerp, kunt u deze natuurlijk ook altijd aan ons stellen. Onze contactgegevens staan onder aan deze ToetsTip.

Vragen, opmerkingen en suggesties

Opmerkingen over ToetsTip 2:

Suggesties voor volgende ToetsTips:

Inhoudelijke opmerkingen over evaluatie in het algemeen:

Praktische bemerkingen over de ToetsTip:

Voor vragen & reacties één adres:

het CNaVT-secretariaat

Certificaat Nederlands als Vreemde Taal
Blijde-Inkomststraat 7
B-3000 Leuven
België
0032 (0) 16 53 55 16

cnavt@arts.kuleuven.be